

Compostela, 27 de xaneiro do 1954

Sr. D. Luís Seoane
B. Aires.

Benquerido Seoane:

Recibín a tua carta. Fólgame moito do éisito que tiveron os dous murales que recentemente fixeches. Eu sabía que che foran encomendados, pois informárame oportunamente o Domingo, e confiaba instintivamente no teu trunfo. As mostras que pouco a pouco vannos chegando de teu continuo e intenso labor artístico non poden ser máis confortadoras. Un vigor san, no que vida e sentimento fúndense nunha pura inocencia ideal, resprandece nidiamente en total-as tuas cousas. Máis que a de artista ningún, a tua obra está feita co celme do teu propio corazón, co celme de un grande corazón. E iso, que se percibe misteriosa i-espontáneamente nas tuas cousas, espertou primeiro o noso interés, dispois a nosa simpatía, e, derradeiramente, a nosa admiración afervoadada, o noso entusiasmo sin reservas. O teu arte, querido Luís, témolo por un arte "noso", vivímolo e sentímolo como algo que "nos pertence". Níl hai algo co que todos sentímonos identificados, seipamos ou non seipamos ben o qué. Poidera coidarse que consiste nise logradísimo acerto formal de saberes identificar a nosa entrañábele tosquedade románica co-a elementalidade esencial do feitío moderno. A mín paréceme, con todo, que non consiste soio niso, senón que máis ben atopamos en todala-as tuas cousas a imaxe de unha realidade vista desde un plano ideal do sentimento. Toda está envolto nunha invisíbele atmósfera de idealismo sentimental, todo se nos ~~pa-~~ amostra con unha presenza real, vigorosa, san, e ó mesmo tempo con unha sutil e vaga sensación de irrealidade, talmente coma se fosen cousas ó mesmo tempo vividas e soñadas no sentimento, ó mesmo tempo reais e irreales. Ou seña: é unha realidade dotada de toda a súa plenitude entitativa e ó mesmo tempo idealizada, ennobrecida sentimentalmente. De ahí que esteñas en posesión de un dos grandes segredos do espírito galego: o lirismo. O lirismo é o lingoaxe da nosa transcendencia. E tí, querendo ou non, sabéndoo ou sin o saberes, fálanos nise lingoaxe das nosas verdás íntimas. Por iso as cousas que saen das tuas mans "son de todos nós". Comprendo moi ben o amargurado dunha vida como a tua que ten que loitar co-a soedade, co-a lonxanía e co-a aspereza do medio. Moitas, moitas, moitas veces pensamos en vós e comprendemos a vosa mágoa. Non penses que non nos doe moi fondamente a lembranza da vosa lonxanía. Mais nós chegamos a nos decatarse de que o único xeito de acompañar, a única maneira de crebar o voso isolamento espiritual, é facendo cousas, boas ou malas, que vos leven o alento vivo da Terra, que vos leven a certeza de que eiquí hai vida e confianza na diñidade do noso ser colectivo. Canto facemos, cada ún na medida das suas forzas, está destinado a vós inantes que a ninguén. Por iso mesmo, prestamos unha grande atención a canto vós facedes, que pra nós ven a ser motivo de confianza e de fe. Cada cousa nova que nos chega, é un testemoio de que os perigos (pasados, presentes ou futuros) que amenacen a creación cultural dentro da Terra, nunca poderán comprometer o seu destino inmortal. Fora hañ quen a continúe. E tí, meu bó e querido amigo, tés a responsabilidade de encarnar en tí mesmo unha das máis firmes e outas garantías dista nosa fe, dista confianza que tanto nos anima nas horas de inquedaanza. Non podes, de ningunha maneira, abandonararte á desilusión, por longa que vaia sendo a tua ausencia, porque todo o teu labor ten pra nós un outo significado. Si así non for, non sentiríamos a necesidade de facer presente en Galicia a tua obra. E ista necesidade sentímola, non por impulsos de pura amizade senón pol-a súa significación ouxetiva. E pol-as mesmas razóns ouxetivas foi pol-o que lle encargamos a Domingo de ser o seu definidor, xa que il é, entre todos, o único que ten o privilexio de a conocer de maneira plena e directa, ademáis de ser, pol-a súa sensibilidade finísima e pol-a súa crara intelixencia quen millor o podía facer.

Nestes días sairá o primeiro tomiño da colección "Monografías de Arte Novo", que está adicado a Colmairo, con introdución de Bonet Correa. Axiña irá o adicado a Maside, con introdución de Xoan Ledo. Despois virán o Eiroa e máis o Seoane, ún feito por tí i-o outro por Sabell.

Tamén estamos facendo unha nova edición da "Guía de Galicia", de Otero Pedrayo, que quixéramos ter lista aló pra o abril. E simultaneamente iremos imprentando o "Onomástico Etimológico de la Lengua Gallega", do P. Sarmiento. Xa ves que tratamos de ir facendo cousas. Teño a esperanza de que tamén dentro de iste ano publicaremos un tomo de prosas galegas de Sabell, que por certo será unha verdadeira revelación. Estou convencido de que íl ha ser un verdadeiro renovador da prosa literaria galega.

Como podes comprender, alégrome moito da próisima saída dese libro de Lorenzo Varela. Lémbrome moi ben dos primeiros versos gálegos que escribiu nos tempos da nosa adolescencia luguesa. Dende aquiles tempos sempre fun sabendo indireitamente da sua vida e traballos, pois sempre conservei a mesma fe && ~~essa&ess&ia~~ que xa de rapaces tiñamos na sua valía. Daquela, xunto co-as íntimas inquiredanzas poéticas, que níl eran ben acusadas, amostraba unha vontade enérxicamente aitiva e unha crara intelixencia, que facían díl un eficaz home de acción. Coido que foi desenvolvendo a sua vida paralelamente nistas dúas liñas; supoño que asegún o mandado das circunstancias entregárase á poesía ou á acción. Pol-a miña parte, como sempre gostei da sua poesía, non lamento calisquer impotencia aitiva imposta pol-as circunstancias que lle poida ocorrer, pois nos versos ten un radio de acción máis amplo, tanto espacial como temporalmente; e sempre seremos máis os que participemos nos seus froitos.

Mandeiche o meu traballo novo sobre a saudade. Supoño que xa o terás no teu poder.

Por eiquí estamos padecendo unha boa invernia. Onte e hoxe está Santiago nevado.

Unha aperta moi forte do teu amigo